

Asia: VN/21436/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja eräät muut muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Hallituksen esityksessä palliatiivisen ja saattohoidon järjestämisvastuun siirtämiseksi hyvinvointialueiden vastuulle tulee huomioida Uudenmaan erillisratkaisu, ja muista alueista poikkeava malli myös palliatiivisen hoidon toteuttamisessa. Uudellamaalla HUSilla on palliatiivisten potilaiden hoitoketjussa omat tehtävänsä, joten hallituksen esityksen mukaisesti vastuu ei voi olla Uudellamaalla ainoastaan hyvinvointialueilla.

Palliatiivisen hoidon tarkempi määrittely auttaisi jatkossa alueita suunnittelemaan palveluita ja takaamaan laadukkaan elämän loppuvaiheen hoidon kaikille. Lakiin ei tulisi kirjata liian tiukkoja velvoitteita esim. palliatiivisten yksiköiden henkilöstöresurssien osalta. Keinoja laadukkaan hoidon toteuttamiseksi on useita, enkä näe tarpeelliseksi määritellä juuri tämän ryhmän kohdalla ammattihenkilökohtaisia mitoitussvaateita. Ne asettavat myös alueet eriarvoiseen asemaan, koska henkilöstön saatavuudessa on eroja. Ylätason ohjausta nähdään Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella tarpeellisena. Tähän tulisi kirjata alueen velvoite tarjota elämän loppuvaiheen hoitoa myös kotiin vietävänä palveluna, ja huolehtia laadukkaasta saattohoidosta osasto-olosuhteissa. Lisäksi voi määritellä vastuun psykososiaalisen tuen järjestämistä kaikille sitä tarvitseville, erityisryhmien (lapset) saattohoito-osaamisen ylläpitämistä, sekä riittävän konsultaatiotuen tarjoamista perustason yksikköihin.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Hallituksen esityksen mukaisesti asukkaalle tulisi mahdolliseksi perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon hoitopaikan vaihtaminen kolmen kuukauden välein sekä hoitopaikan valinnan ilmoittaminen sähköisesti.

Hallituksen esityksessä todetaan, että muutosehdotus ei johtaisi muutoksiin valtion hyvinvointialueiden etukäteisessä rahoituksessa eikä sillä muuten olisi vaikutuksia valtiontalouteen. Hyvinvointialueen näkökulmasta hoitopaikan vaihdosten määrän lisääntyminen kasvattaa hallinnollisen työn tarvetta, vaikka hoitopaikan muutos voitaisiin toteuttaa sähköisesti esimerkiksi suomi.fi-viestien avulla. Hallinnollista työtä vähentävien tietojärjestelmäintegraatioiden toteuttaminen aiheuttaa niin ikään kustannuksia.

Asiakkaan näkökulmasta mahdollisuus vaihtaa hoitopaikkaa useammin voi hyödyttää erityisesti pidempiä aikoja eri paikkakunnilla oleskelevia asukkaita. Hoitosuunnitelman mukaisen hoidon saaminen esimerkiksi mökkipaikkakunnalla on kuitenkin jo nykytilassa mahdollista terveydenhuoltolain 48 §:n nojalla.

Hoidon jatkuvuus on keskeinen hoidon laadun tekijä, eikä sitä ole syytä rikkoa lyhytaikaisen toisella paikkakunnalla oleskelun vuoksi. Tästä näkökulmasta hoitopaikan tilapäiset vaihdokset ovat ristiriidassa esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön omalääkäriohjelman perusteiden kanssa.

Sähköisen asioinnin ratkaisut vaihtelevat alueellisesti, mikä vaikeuttaa tiedon liikkumista hyvinvointialueiden rajat ylittävissä vaihdoissa. Hoitopaikan vaihtaminen hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitotapahtuman välisenä aikana voi vaikeuttaa hoitoon pääsyn enimmäisaikojen toteutumisen seurantaan ja varmistamista. Kansallisen tietojärjestelmän puuttuessa myös asiakasmaksuihin liittyvien epäselvyyksien ratkominen voi kasvattaa hallinnollisen työn määrää.

Yhteenvedon voidaan todeta, että asiakkaan näkökulmasta esitetty lakimuutos lisää valinnanvapautta mutta voi heikentää hoidon jatkuvuutta ja sitä myötä hoidon laatua. Hyvinvointialueen näkökulmasta lakimuutos voi lisätä hallinnollista ja sitä kautta myös taloudellista kuormitusta.

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seurantaan koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue näkee kannatettavaksi esityksen erikoissairaanhoidon saatavuuden raportointivelvollisuuden tihentämiseksi.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

-

Mahdolliset muut kommentit

-

Renström Nea

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - vt. palvelualuejohtaja, yhteiset sosiaali- ja terveyspalvelut, Anu Mustakari-Ilovuori, 30.3.2026 § 18